

Patrocinium Defvntorvm

Hautin, Jacques

Leodii, M.DC.LXV.

§. 3. Magnitudo doloris ab igne, quatenus animæ illi affixæ detinentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79679](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79679)

pœnam divinitus impediri posse. Deinde esto non impediatur, aio posse divinitus utramque cognitionem simul consistere: quemadmodum enim licet mihi divinitus compertum esset, nullum præ oculis esse colorem, si tamen coloris species illis imprimeretur, eum intuerer, nec possem visum expeditum ab ejus obtutu abstinere: ita in proposito philosophandum. Et verò passim contingit, ut quando quis in orbem sese velociter movit, videatur videre omnia in orbem rotari: tamen si sciat certissimè rem secus habere, quo quidem tempore, si imaginatio ejusmodi motus nata esset dolorem parere, eum animus cohibere nequit. Certè aliquam novi, quæ, quia aliquando credidit se gibbosam esse, nuncita constituta est, ut quoties malè habet, eadem gibbi species animo recurat, eamque mœrore afficiat, quamvis certò sciat se gibbo prorsus carere. Et possum de pluribus mihi notis non absimile quid affirmare. Igitur animus speciei ac cognitione caloris, ejusque repugnantia instructus, tristitiam necessariò concipiet.

280. *Hac doctrina ad demones extenditur.* Atque ita probabilissimè cum Arriagà: sed bonà ejus venià, si talis species possit animis separatis imprimi, cur non dæmonibus? & si his imprimi concedas, ergo similem cognitionem ac tristitiam inurat, necesse est; ergo & eos ignis adurit, cum eundem seu similem pariat dolorem ei, quo animus corpore adusto excruciat. Occurrer, opinor, huic argumento, dicetque nec calorem, nec ignem ullo modo dæmonibus adversari: atqui non potest eos torquere, nisi quatenus adversatur. At rursus illi objiciam, neque animis separatis ullo modo contrarium esse calorem: cur igitur illas ab eo torqueri censet? Deinde verò multa reverà non adversantur, quæ quia tamen adversari putantur, tristitiam creant, dum adsunt. Ut enim ipse rectè, non res ipsa contraria proximè ac per sese ingenerat tristitiam, sed ejus cognitio. Et verò fieri potest, ut nullo modo ipsa res id possit, quando tamen dolor reverà creabitur, nimirum si re minimè existente, ejus species ac cognitio menti infundatur. Sufficit igitur, ut ab igne infero dæmones torqueantur, ipsi speciem imprimi repugnantia caloris, atque ignis, qualem ad ejusmodi cruciatum Arriaga ipse vult animis separatis imprimi.

281. *Respondet objectioni.* Quod si quis huic sententia minus favoreat, quod vereatur, ne Deus ejusmodi speciem animis ac dæmonibus indendo eos fallere videatur; intelligat eum non magis eo pacto fallere, quàm efficiendo,

ut viror minimè in rebus existens, aut Antichristus olim futurus à me cernatur, aut mente, aut præsens concipiatur; nec enim hisce in eventis aliud intervenit, quàm simplex rei visio, vel mentis repræsentatio, quam philosophi fermè omnes negant falsitatis posse insimulari. Adde Deum falsitatis argui non posse, si dæmonum menti speciem imprimat caloris, ut illis contrarii ac repugnantis, cum illos non fallat: satis enim, ut priùs diximus, novère aliter rem se habere, quamvis ab hujusmodi repræsentatione mentem nequeant avocare, quo fit, ut ex eà idem dolor enascatur, atque si reverà calor illis, ut animis corpori conjunctis, repugnaret. Atque hæc de perdifficili illà quæstione pro modicâ nostrâ facultate dicta sunt. Faxit Deus, ut eam experientiâ ipsi nostrâ longè clariùs, certiusque solvere non cogamur: fateor enim neque sic vim illam ignis vindicis admirabilem, aut solidè satis, aut satis clarè exponi. Verùm sat mihi est sententiam istam Scripturæ ac SS. Patribus plenius satisfacere.

§. 3.

Magnitudo Doloris ab igne quatenus animæ illi affixæ Detinentur.

QUEMADMODUM duplex est hac 282. *Si vi sua*
super re sententia, ita ex duplici ca- *prios manes*
pite dolor hic piorum manium expendi *sibi affixos*
potest. Prius est, si lustralis ignis actione *teneat.*
physicâ, & vi quâdam animis divinitus à se impressâ eas sibi affixas detineat, Posterius, si solo Numinis imperio igni adhærescant. Ac priori quidem ratione non potest ignis piis manibus non esse acerbissimus. non enim tormenti tantummodo, sed, & tortoris partes agit: Etenim nobilissimas ac liberrimas naturâ animas, cœli candidatas, ac jure suo hæredes, & cives velut jam reas, ipse publicus Justitiæ divinæ minister in pœnamprehendit, & vinculis infamibus astringit. Atqui lictoris munus per sese probrosum est. Quare cum Dionysius Siracusanorum tyrannus, sibi à Rhegiensibus puellam in matrimonium postulasset, & illi, per ludibrium ac contemptum, lictoris filiam ei obtulissent, adeò probro commotus est, ut Rhegium solo adæquarit, ut refert Strabo lib. 6. Et verò quisquis munus lictoris exercet, dedecus ex eo sortitur, exciditque, etiam clarissimâ, si quâ florebat, famâ. Quin etiam vicinis & amicis, non modò parentibus, infamiæ nota inuritur, neque mediocris

diocris supplicii pars est lictoris manu tractari, maxima cadere. Quàm ergo bonis manibus durum scire se in pœnam sic attineri! Sanè viri ingenii mille mortes potius, quàm unam lictoris manu illatam mallent subire, & parentes ipsi emori, quàm suos liberos tortoris gladio subjici. Et extat memoria dignum ejusmodi desiderii testis facinus fratrum Venetorum. Fratres erant germani quatuor, è quibus unus ob admissum crimen à Senatu Veneto capitis damnatus est. Dicta jam erat infami supplicio dies, & fratres in omnem frustra se partem verterant, ut eo fratrem eriperent. venit uni eorum in mentem, quemadmodum saltem mortis ignominia, & illum, & se liberaret. Re igitur cùm fratribus communicata, id saltem à Senatu obtinent, ut fratrem moriturum extremum salutent. Ergo in custodiam admissi in fratris complexum, & oscula sese effundunt, non sine adstantium commiseratione, lacrimisque. Intereâ natu minimus dum sese in amantissimum fratrem velut immergit, dum oscula iterat nucem præsentissimo veneno plenam, quàm cautè in ore tenebat, unà cùm osculo, fratris ori infudit, simulque mortem, quæ eadem nocte illum opprimens, lictoris ensi, atque adeo infamiae præripuit.

283.
Infamè, &
dolendum.

Verùm enimverò omni ejusmodi infamia turpius est igni lustrali, illi, inquam divina Justitiæ lictori subjici, atque ab eo attineri. Ut enim inter lictores suat gradus, & is qui nobilium reorum suppliciis exercendis præfectus est, non tantà infamiâ lobarat, quàm qui plebeiorum; ita ignis ille eò probrosior est lictor, quò vilioribus plectendis adhibetur, dæmonibus certè, ac damnatis, quibus abjectiora capita orbis videre non potest. Est enim, ut aliàs asseruimus, idem ignis, ejusdem, inquam, naturæ, ac ferè ejusdem conditionis, qui pios impiosque manes excruciat. Adde, & eundem esse, qui sagas cremat, & detestabilissimos quosque reos. Nam & id utique notum est fidelibus Deo animis, & ni fallor, dolore ac pudore maximo fodicat; cùm non modò ad doloris quemdam sensum, sed etiam ad infamiae notam imprimendam ignis assumptus videatur: ut qui Deum peccando contempserint, & velut ignominia quadam affecerint, & ipsi eà afficiantur. Ex quibus omnibus conficitur maximè dolendum pudendumque esse piis manibus, ab igne purgatorio præter voluntatem libertatemque ipsorum, tamquam à ferocissimo Senatus divini lictore, ipsimet affixos attineri.

Sed esto, non atineat illos virtute suâ 284.
lustralis ignis, esto solo Numinis imperio *Et si solo imperio Dei illi adhiberent.*
illi constringantur, ampla tamen adhuc doloris pudorisque seges, vel ex hoc emergit. Siquidem per sese dedecorosum est, homini præsertim nobili ac libero, fune, vel catenâ vinciri, etiam aureâ, quâ Croesus à Cyro, Darius ab Alexandro victus scribitur. Propterea cùm viri aliquâ nobilitate, dignitateque, etiam ob facinus turpe capiuntur, non solent ligari, multò minus catenâ stringi. Deinde catena hæc piorum manum cæteras omnes infamiâ vincere videtur. Nam Romani quidem reum militi custodienti colligabant, cujus rei mentionem Seneca facit. Ep. 5. & Josephus lib. 18. Ant. cap. 8. exemplum profert in Agrippa, quem ita Romæ victum militi custodi, refert. Et existimant, multum cùm jam in Judæa rerum potiretur, sic B. Petrum in carcere Jerosolymitano vinciri jussisse, ut brachio custodis ipse copularetur. Imò censet Arias Montanus, non uni militi sic astrictum fuisse.

At pii manes non homini ad custodiam, 285.
sed igni ad infamiam astringuntur, cùm *Probrosissimum est defunctis.*
& Agrippæ, & Regibus omnibus ac cæsaribus longè antecellant. Nec refert quòd subinde pluribus hujusmodi catenis mortales rei onerarentur, quemadmodum Suetonius commemorat in Nerone, conjuratos triplicem catenam gestasse: namque omnes illæ fragiles, & Solubiles erant, & tamquam stuppeæ, vel semiustæ, si cùm hac unâ piorum manium conferantur; quam nulla vis creata infringere, aut resolvere possit. Cùm ergo vinciri per se turpe sit, ob libertatis, quæ maxime inter animantes homo præstat, jacturam; insolubili vinciri catenâ multò turpissimum sit, necesse est. Deinde verò multò probrosius est palo, aut patibulo astringi unicâ, quàm carceri, aut homini innumerabilibus catenis: & tamen pii manes non modò ferali palo, sed igni ipsi quo urendi sunt, alligantur. Memini me legere dæmonem aliquando à S. Gertrude Nivellensi è patibulo suspensum, è quo hominem ex compacto, post septennium helluationis, quod jam effluxerat, suspendere parabat. Quippe perditus ille famuli suasu, dum ad patibulum pergeret, S. Gertrudis amorem biberat, ut indigenæ vocant, id est ad honorem illius Divæ haustum sumplerat. Quæ res haud dubiè superbissimo illi spiritui indignationem ingentem movit, cùm in illius despectum, pudoremque fieret. Quàm ergo nobilissimis illis animis amarum, non è patibulo pèdere, sed infami rogo ad probrum attineri!

Verùm

286.

Causa alligationis maxime cruciat.

Verum potissimus defunctorum mœror hujus generis enascitur ex causâ ejusmodi vinculorum, sat enim manifestum est, catenas, si earum causa honesta est, honorificas esse sin autem turpis, probrosas: si quidem, ut nihil dicam de vetustissimo more, torques & catenas militibus distribuendi, nihil quoque de Regis Hispaniarum consuetudine, vellus aureum, id est, torquem auream velleris figurâ insignem honoris gratiâ magnatibus, summatibusque mittendi: S. Petri catenæ, seu Herodianæ, seu Neronianæ, ipsius velut contactu sacratæ, non tantum festo die in eorum honorem instituto, sed etiam Basilicis partim ab Eudocia Theodosii Junioris conjuge Constantinopoli, partim ab Eudoxiâ illius filiâ, & Valentiniani item Junioris uxore, Romæ constructis ac cælestibus prodigiis honoratæ sunt. Jam verò licet causa reos hac in vitâ ligandi criminalis sit, tamen non tanta est illius causæ turpitudine, quanta causæ catenarum purgantium. Qui sic, ais? nam gravissima quæque crimina vinculis ac carcere coercentur, cum tamen innocentibus prope animis, levissimarumque noxarum reis lustrales illæ catenæ injiciantur. fateor equidem: sed aliud spectat in criminibus, earumque pœnis justitia humana, aliud divina. Illa pacis publicæ, bonique communis rationem habet, illiusque perturbatores & eversores castigandos judicat: hæc divinæ atque infinitæ majestatis respectu ducitur, illiusque violationem in puniendis noxis intuetur. At quantum probrosior est illius immensæ violatio ac despectio perturbatione publicæ pacis, ac bono reipublicæ! Tantò igitur vincula reorum alterius vitæ graviore probro illis sunt, quam mortalibus sua.

287.

Et diuturnitas.

Adde postremò lustralium diuturnitatem. Ut enim exilii indicti mora addit aliquid ad illius infamiam (quare perpetua exilia probrosissima) sic & custodiæ, & vinculorum diuturnitas, eorum probrum cumulat. Atqui humana vincula, ut plurimum non diuturna, pauca, & fortuitò ad annos aliquot, paucissima perpetua. At lustralis custodiæ vincula per diu miseros constringunt, ad annos scilicet complures, nonnulla ad centenos, imò ad millenos, adeò ut plusquam perpetua, id est vitâ humanâ diuturniora sint, ac proinde eâ quoque ratione miseris animis pendenda ac luctuosa.

S. 4.

Gravitas Doloris à purgantibus flammis, quatenus animas urunt, ex Patribus, ac Theologis expenditur.

288.

SS. PP. de ignis purg. acerbitate.

PRIMUS è Patribus prodibit, qui facile omnium princeps est Augustinus. Is in hæc verba Psalmistæ, in Psal. 37. v. 1. *Domine, ne in furore tuo arguas me, neque in ira tua corripas me*, furoris divini nomine, damnationem, iræ vocabulo purgationem intelligit, & sic ait. *In hac vitâ purges me, & talem me reddas, cui iam emendatorio igne non sit opus.* Et infra, *Dicitur enim* (nempe ab Apostolo 1. Cor. 3.) *Ipse autem salvus erit, quasi per ignem.* Et quia dicitur *salvus erit: contemnitur iste ignis.* Ita planè: *quamvis salvi per ignem, gravior tamen erit ignis ille, quam quidquid potest homo pati in hac vitâ: & nostis quanta passi sunt mali.* Hæc est illius oratio. Ex qua patet nulla sceleratissimis hominibus, aut Martyribus illata umquam, aut inferri posse supplicia, quæ purgantibus non cedant. Quod ipsum confirmat lib. de verâ, & falsâ pœnitentiâ c. 18. hisce verbis. *Hic autem ignis purgatorius, etsi æternus non sit, miro tamen modo est gravis: excellit enim omnem pœnam, quam umquam passus est aliquis in hac vitâ. Numquam in carcere tanta inventa est pœna, licet mirabilia passi sine Martyres tormenta.* Denique idem Præsul Hipponensis rem hanc magis exaggerat Ser. 41. *Sed dicet aliquis, non pertinet ad me, quamdiu moras habeam (nempe in purgatorio) si tamen ad vitam æternam pervenero.* Nemo hoc dicat, fratres carissimi, quia ille purgatorius ignis durior est, quam quidquid potest pœnarum in hoc sæculo videri, cogitari, aut sentiri. Ex Augustino doctrinam hanc hausere Patres alii; ex quibus Cæsarius idem cum eo tradit iisdem omninò verbis: vide illum Homilia 8. Beda item in Psalmo. 37. ait: *Purgatorii correctionem esse graviolem, quam quidquid umquam passi sunt latrones, vel Sancti Martyres, vel quidquid gravius homo possit excogitare.* Mitto S. Gregorium Magnum qui in Psal. 5. sic ait: *Pœnitentialem illum transitorium ignem omni tribulatione præsentis existimo intolerabiliorem.* Mitto S. Julianum Archiepiscopum Toletanum; at S. Anselmum siliere non possum, nam in suo elucidario dicit ejusmodi esse pœnas expiatrix, de quibus

M

quibus